

Inspiratiebijlage: een waaier aan teksten

genre/tekstvorm	doel van de schrijver	vaak voorkomende (talige) kenmerken – voorbeelden	geïntegreerde schrijfkansen in de dagelijkse praktijk	aanbevolen leeftijd	concordantie leerplan Nederlands schrijven ('98)
-----------------	-----------------------	--	--	---------------------	---

verhalende genres (chronologische opvolging van gebeurtenissen, vertellen hoe iets gebeurt)					
vertelling	plezier verschaffen aan de lezer door eigen belevenissen te vertellen	ik-vorm chronologie (en toen, daarna ...) verleden tijd feiten en emoties dagboek aan je latere zelf, vertelling aan een vriend, e-mail naar oma ...	alle belevingsmomenten en ervaringen kleuters: schrijven bij tekeningen	kleuters onderbouw lagere school (bovenbouw lagere school)	fictie
verhaal	plezier verschaffen aan de lezer door gebeurtenissen te vertellen	chronologie personages – plaats – tijd spanningsboog – pointe (strip)verhaal, sprookje, mop, toneelstukje voor klasgenoten ...	taal	onderbouw lagere school bovenbouw lagere school	fictie
gedicht/poëzie	plezier verschaffen aan de lezer door op een specifieke talige manier te vertellen.	rijm beeldend woordgebruik associatief taalgebruik rijmpje, elfje, naamdicht voor klasgenoten ...	taal	bovenbouw lagere school	fictie

feitelijke genres (informerend, overzichtelijkheid van feiten, uitleggen hoe iets in elkaar zit)					
verslag	de lezer informeren door chronologisch feiten te beschrijven van een gebeurtenis	objectief: geen ik – weinig emotionele woorden duidelijke ordening (vb. alinea's) specifieke (vak)woordenschat verslag van een proefje, verslag van overleg, verslag van een uitstap, verslag van een sportwedstrijd voor je klasgenoten, artikel voor de schoolkrant ...	onderzoekend leren – STEM mens en maatschappij, techniek en wetenschappen muzische vorming uitstappen	(onderbouw lagere school) bovenbouw lagere school	nieuws school- en studieteksten informatiedragers
beschrijving	de lezer informeren door een geordende beschrijving over een onderwerp	objectief: geen ik – weinig emotionele woorden duidelijke ordening (vb. alinea's, tussentitels) signaalwoorden van opsomming specifieke vakwoordenschat beschrijving van een gebouw/sport/voorwerp beschrijving van onderwerpen zoals bij alle M&M en W&T-onderwerpen: delen van een boom, onderdelen van een fiets, de gewesten in België, krantenartikel voor klasgenoten, Wikipedia-artikel voor onbekende lezers ...	onderwerpen uit mens en maatschappij, techniek en wetenschappen kleuters: schrijven bij afbeeldingen, tekeningen ...	kleuters onderbouw lagere school bovenbouw lagere school	school- en studieteksten nieuws informatiedragers
verklaring	de lezer informeren door een verschijnsel te verklaren door oorzaak en gevolg te beschrijven	objectief: geen ik – weinig emotionele woorden vraag of hypothese oorzaken, gevolgen signaalwoorden: want, omdat, doordat ... antwoorden op waaromvragen, opwarming van de aarde, voedselketen, plasticsoep, uitsterven diersoort voor klasgenoten, Wikipedia-artikel voor onbekende lezers ...	onderwerpen uit mens en maatschappij, techniek en wetenschappen	bovenbouw lagere school	school- en studieteksten

instructie	de lezer informeren door een procedure te beschrijven hoe je iets uitvoert	objectief: geen ik – weinig emotionele woorden duidelijke stappen chronologie puntsgewijs gebiedende wijs recept, route, handleiding, spelregels voor klasgenoten, verzorgen huisdier als je op vakantie bent voor bureu...	techniek: koken, handleiding sport: spelregels uitstappen: routebeschrijving kleuters: schrijven bij tekeningen, picto's, stappenplannen ...	kleuters onderbouw lagere school bovenbouw lagere school	instructies
oproep/verzoek	de lezer informeren en verzoeken om iets te doen	deels informerend – deels verzoekend uitnodigende woorden/stijl/lay-out uitnodiging, affiche, reclame, aankondiging, online zoekertje, klachtenbrief voor klasgenoten, ouders, onbekende, lokale politici ...	gebeurtenissen in de school maatschappelijke onderwerpen (klachtenbrief)	onderbouw lagere school bovenbouw lagere school	wervende teksten

Waarderende genres (waarderen, persoonlijke reacties, zeggen wat je van iets vindt)					
persoonlijke reactie	de lezer vanuit een persoonlijke beleving laten weten wat je van iets vindt.	feit en mening ik-vorm (online) bespreking boek, film, kunstwerk, spreekbeurt voor klasgenoten of onbekende leeftijdsgenoten ...	muzische vorming cultuurgebonden onderwerpen	onderbouw lagere school bovenbouw lagere school	vragen en antwoorden brieven
standpunt	de lezer een beargumenteerd standpunt laten kennen.	(opsomming van) argumenten duidelijke taal feiten en meningen standpunt in een debat, standpunt over maatschappelijke kwesties (vb. milieu, huiswerk op school) voor klasgenoten ...	maatschappelijke kwesties	bovenbouw lagere school	brieven nieuws
beschouwing	de lezer vanuit verschillende gezichtspunten naar iets laten kijken of verschillende standpunten laten kennen.	verschillende meningen voor- en tegen snoepen op school, auto's uit de schoolstraat, fabriek in de buurt van het dorp, spijbelen voor het klimaat door klasgenoten ...	maatschappelijke kwesties mens en maatschappij actief pluralisme	bovenbouw lagere school	

Bronnen en inspiratie: zie KLA4